

Indikatorji gozdne biodiverzitete s predlogom naprednega monitoringa v slovenskih gozdovih

Al Vrezec¹

¹ Nacionalni inštitut za biologijo, Večna pot 121, SI-1000 Ljubljana

E-mail: al.vrezec@nib.si

Gozdni prostor predstavlja zelo kompleksen ekosistem, ki ga tvori za gozd specifična biotska pestrost. Za razliko od drugih kopenskih ekosistemov ima gozdni ekosistem dokaj stabilno biodiverzitetno strukturo, ki mu omogoča večjo odpornost na podnebne in druge spremembe. To se odraža tudi na primeru biodiverzitetne krize, pri kateri se zdi, da je najmanj očitna v gozdovih. Nedavno poročilo PanEuropean Common Bird Monitoring Scheme iz leta 2023 o upadu pogostih evropskih ptic kaže, da se ptičje populacije v Evropi zmanjšujejo s trendom -19 %, medtem ko je trend gozdnih populacij zgolj -8 %. Vendar pa so ptičje populacije le vrh ledene gore, saj naj bi bili upadi zlasti pri žuželkah mnogo večji, pri katerih naj bi se številčnost v Evropi zmanjšala za kar 47 %. Svetovni trendi pa celo kažejo, da bomo v naslednjih desetletjih ob nadaljevanju današnjih trendov priča izumrtju kar 40 % vrst žuželk. V okviru CRP projekta »Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih« smo analizirali nekaj indikatorskih skupin gozdne favne v Sloveniji. Tako smo pri izključno gozdnih pticah lokalna izumrtja zabeležili pri 15 % vrstah, medtem kot je pri hroščih lokalno izumrlo 27 % gozdnih vrst krešičev, 50 % minic in kar 54 % kozličkov, za večino drugih skupin pa zaradi slabšega poznavanja dolgoročnih trendov te ocene niti niso možne. Stanje gozdne biodiverzitete v Sloveniji se ne spremlja oziroma se spremlja zgolj lokalno, čeprav je ključno za razumevanje sprememb in delovanja gozdnih ekosistemov, kar ima vplive na gospodarjenje z gozdovi, zdravje ljudi in ohranjanje naravne dediščine in ekosistemskih storitev. Težava širokoprostorskega in multitrofičnega monitoringa gozdne biodiverzitete je zlasti njena kompleksnost in s tem dokaj drago in velikokrat nereprezentativno zajemanje podatkov na terenu in njihova obdelava. Zato se monitoringe biodiverzitete velikokrat omejuje na indikatorske skupine ali vrste. V predavanju bo predstavljen prvi pristop prioritizacije gozdne favne, ki bo vključeval širše vidike

biodiverzitete, z uvajanjem naprednejših tehnik vzorčenja in obdelave terenskih podatkov za širokoprostorsko in glede na slovenski gozdni prostor reprezentativno spremljanje stanja gozdne biodiverzitete, kot merila za ocenjevanje podnebnih in drugih vplivov in kot osnova za usmerjeno prilagajanje gospodarjenja z gozdovi za ohranjanje gozdnih ekosistemskih storitev in biodiverzitete in za napovedovanje ekosistemskih sprememb.

CC BY SA · DOI 10.20315/SFS.189.001